

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
سبقت مالی

شماره: ۹۱/۲۹۵۰۶
تاریخ: ۱۳۹۱/۰۲/۱۰
پوست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی (به استثناء بانک قرض‌الحسنه مهر ایران)، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسه اعتباری توسعه ارسال گردد.

با سلام و احترام؛

همان‌گونه که مستحضرنند؛ «دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری بر پایه عقد مرابحه» و «دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری میزان برای کارکنان دولت و کارگران» در سی و یکمین و چهل و یکمین جلسات مورخ ۱۳۹۰/۵/۹ و ۱۳۹۰/۶/۱۶ کمیسیون اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب رسید و طی بخشنامه‌های شماره ۹۰/۱۴۱۷۶۳ مورخ ۹۰/۶/۲۰ و ۱۳۹۰/۶/۲۰ و ۹۰/۱۵۰۹۱ مورخ ۹۰/۶/۳۰ به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. با عنایت به مراتب فوق و به منظور ایجاد وحدت رویه در خصوص انجام عملیات حسابداری مربوط به اعطای اعتبار/تسهیلات در قالب کارت‌های مبتنی بر عقد مرابحه در شبکه بانکی کشور و در راستای اعمال صحیح رویدادهای مالی مرتبط در حساب‌ها و دفاتر مالی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری؛ «دستورالعمل حسابداری کارت اعتباری بر پایه عقد مرابحه» و «دستورالعمل حسابداری کارت اعتباری میزان برای کارکنان دولت و کارگران» در اولین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱/۱۶ کمیسیون اعتباری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب گردید که به پیوست ایفاد می‌گردد.

خواهشمند است دستورفرمائید؛ مراتب به قید تسریع به کلیه واحدهای ذی‌ربط ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت گردد. ۱۱۵۲۰۴۳/۰۵۵۵/ج

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

مرقزی ستاک

۳۸۱۶

امیر حسین امین آزاد

۳۲۱۵-۰۲

تهران - بلوار میرداماد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۹۹۵۱

صفحه پستی: ۷۱۷۷ / ۱۵۸۷۵، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل حسابداری کارت اعتباری بر پایه

عقد مرابحه

گروه مطالعاتی حسابداری و مالی

اردیبهشت ماه ۱۳۹۱

بسمه تعالی

«دستور العمل حسابداری کارت اعتباری بر پایه عقد مرابحه»

عملیات حسابداری مربوط به اعطای اعتبار/تسهیلات در قالب «کارت اعتباری بر پایه عقد مرابحه»، که در این دستورالعمل به اختصار «کارت مرابحه» نامیده می‌شود، به شرح ذیل می‌باشد:

الف- ثبت‌های حسابداری زمان انعقاد قرارداد مرابحه و صدور کارت مرابحه:

۱- پس از انعقاد قرارداد مرابحه به منظور صدور کارت مرابحه، قرارداد مذکور در حساب انتظامی قراردادها به مبلغ یک ریال به شرح ذیل ثبت می‌گردد:

به مبلغ یک ریال	بد - حساب‌های انتظامی - قراردادهای مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به مبلغ یک ریال	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

۲- پس از انعقاد قرارداد صدور کارت مرابحه، قرارداد مذکور در حساب انتظامی قراردادها به مبلغ یک ریال به شرح ذیل ثبت می‌گردد:

به مبلغ یک ریال	بد - حساب‌های انتظامی - قراردادهای صدور کارت مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به مبلغ یک ریال	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

۳- هم‌زمان با صدور کارت مرابحه، تعداد کارت‌های صادره، به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

معادل تعداد کارت‌های صادره	بد - حساب‌های انتظامی - کارت مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
معادل تعداد کارت‌های صادره	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

توضیح: در زمان فعال نمودن کارت مرابحه، ثبت انتظامی فوق معکوس می‌شود.

۴- هم‌زمان با اعطای کارت مرابحه به مشتری، تعهدات بانک بابت پرداخت وجه کالا و خدمات خریداری

شده توسط مشتری به پذیرنده کارت، به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ اعتبار اعطایی	بد - طرف تعهدات بانک بابت کارت‌های اعتباری - کارت مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۱۰۵)
به مبلغ اعتبار اعطایی	بس - تعهدات بانک بابت کارت‌های اعتباری - کارت مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۱۰۵)

توضیح: در زمان شارژ مجدد کارت اعتباری ثبت حسابداری فوق عیناً تکرار می‌گردد.

ب - ثبت‌های حسابداری وثایق:

- ۵- پس از اخذ وثایق از مشتری، چنانچه وثایق مزبور از نوع اموال منقول و یا غیرمنقول باشد، به مبلغ تهرین، اگر از نوع اشیاء قیمتی باشد، به ارزش کارشناسی اشیاء مزبور و در صورتی که از نوع اوراق بهادار تضمین شده باشد، به مبلغ اسمی، به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ تهرین اموال/ارزش کارشناسی اشیاء قیمتی/مبلغ اسمی اوراق بهادار مأخوذه	بد - حساب‌های انتظامی - وثایق کارت مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به مبلغ تهرین اموال/ارزش کارشناسی اشیاء قیمتی/مبلغ اسمی اوراق بهادار مأخوذه	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

- ۶- تعداد برگ‌های اوراق بهادار و قطعه‌های اشیاء تضمینی به ازای هر برگ و یا قطعه، یک ریال به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال	بد - حساب‌های انتظامی - برگ‌ها و اشیاء تضمینی (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

ج - ثبت‌های حسابداری مصرف اعتبار:

- ۷- در این مرحله تعهدات بانک بابت پرداخت وجه کالا و خدمات خریداری شده توسط مشتری به پذیرنده کارت به میزان اعتبار مصرف شده، طی ثبت انتظامی به شرح ذیل، برگشت داده می‌شود:

به مبلغ اعتبار مصرف شده	بد - تعهدات بانک بابت کارت‌های اعتباری - کارت مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۱۰۵)
به مبلغ اعتبار مصرف شده	بس - طرف تعهدات بانک بابت کارت‌های اعتباری - کارت مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۱۰۵)

توضیح: در صورت انسداد و یا ابطال کارت، ثبت فوق به مبلغ اعتبار کاهش یافته عیناً اعمال می‌گردد.

- ۸- در زمان استفاده دارنده کارت مرابحه از کارت مزبور، مابه‌التفاوت مبلغ فروش کالا و یا خدمت به دارنده کارت مرابحه و مبلغ تخفیف اخذ شده توسط مؤسسه اعتباری (در صورت وجود)، به حساب پذیرنده کارت منظور و حساب‌های بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده و سود دریافتی ناشی از فروش کالا یا خدمت به شرح ذیل ثبت می‌شود:

به مبلغ فروش	بد - بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده - کارت مرابحه (کد حساب: ۳/۱/۰۷۸۶)
مابه‌التفاوت مبلغ فروش و مبلغ تخفیف اخذ شده	بس - حساب پذیرنده کارت
معادل مبلغ تخفیف اخذ شده از پذیرنده کارت در صورت وجود	بس - سود دریافتی تسهیلات (ناشی از فروش اموال یا خدمات) (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)

د - ثبت‌های حسابداری اعطا یا عدم اعطای تسهیلات در مهلت تنفس:

۹- در صورتی که مشتری در مهلت تنفس تعیین شده نسبت به پرداخت وجه صورتحساب اقدام نماید،

ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

به مبلغ صورتحساب	بد - صندوق یا حساب مشتری (کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)
به مبلغ صورتحساب	بس - بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده - کارت مرابحه (کد حساب: ۳/۱/۰۷۸۶)

۱۰- در صورتی که مشتری در مهلت تنفس تعیین شده نسبت به پرداخت وجه صورتحساب اقدام ننماید،

تسهیلات اعطایی به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ اصل/خالص تسهیلات	بد - تسهیلات اعطایی/مرابحه/ غیردولتی - کارت مرابحه (کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)
به مبلغ سودهای آتی	بد - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)
به مبلغ اصل/خالص تسهیلات	بس - بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده - کارت مرابحه (کد حساب: ۳/۱/۰۷۸۶)
به میزان سود دوران بازپرداخت در مرابحه نسبه	بس - سود سال‌های آینده تسهیلات دولتی/غیردولتی (کد حساب‌های: ۳/۲/۰۵۵۰ و ۵۶۰)

۵- ثبت‌های حسابداری بازپرداخت تسهیلات در زمان سررسید:

۱۱- در صورتی که تسهیلات اعطایی مرابحه به صورت نسبه دفعی بازپرداخت گردد، وصول تسهیلات در

سررسید، به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ اصل و سود تسهیلات اعطایی/مبلغ وصولی	بد - صندوق یا حساب مشتری (کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)
به مبلغ اصل تسهیلات اعطایی/سهم مربوط به اصل تسهیلات از مبلغ وصولی	بس - تسهیلات اعطایی/مرابحه/ غیردولتی - کارت مرابحه (کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)
به مبلغ سود تسهیلات اعطایی/سهم مربوط به سود تسهیلات از مبلغ وصولی	بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)

۱۲- در صورتی که تسهیلات اعطایی مراحه به صورت نسبه دفعی بازپرداخت گردد، شناسایی درآمد در

سررسید تسهیلات به شرح ذیل در حسابها ثبت می شود:

بد - سود سالهای آینده تسهیلات/ غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۵۵۰)	به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی

۱۳- در صورتی که تسهیلات اعطایی مراحه به صورت نسبه اقساطی بازپرداخت گردد، وصول تسهیلات در

سررسید هر قسط، به شرح ذیل در حسابها ثبت می شود:

بد - صندوق یا حساب مشتری (کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)	به میزان کل مبلغ هر قسط
بس - تسهیلات اعطایی/ مراحه/ غیردولتی - کارت مراحه (کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)	به میزان اصل قسط
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)	به میزان سود قسط

۱۴- در صورتی که تسهیلات اعطایی مراحه به صورت نسبه اقساطی بازپرداخت گردد، شناسایی درآمد در

سررسید هر قسط به شرح ذیل در حسابها ثبت می شود:

بد - سود سالهای آینده تسهیلات/ غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۵۵۰)	به میزان سود مربوط به قسط
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود مربوط به قسط

و - ثبت حسابداری شناسایی سود تسهیلات اعطایی مراحه نسبه دفعی و اقساطی در صورت عدم بازپرداخت در زمان

سررسید:

۱۵- چنانچه تسهیلات اعطایی مراحه نسبه دفعی و اقساطی در سررسید مقرر بازپرداخت نگردد، در

سررسید تسهیلات یا هر قسط، درآمد مربوط شناسایی و به شرح ذیل در حسابها ثبت می شود:

بد - سود سالهای آینده تسهیلات/ غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۵۵۰)	به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی یا سود مربوط به قسط در مراحه نسبه اقساطی
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود دوران بازپرداخت در مراحه نسبه دفعی یا سود مربوط به قسط در مراحه نسبه اقساطی

ز - ثبت‌های حسابداری تعدیل حساب سود سال‌های آینده تسهیلات اعطایی مراحله نسبه دفعی و اقساطی در پایان دوره

مالی:

۱۶- چنانچه زمان سررسید (تسویه) تسهیلات به گونه‌ای باشد که بخشی از سود آن مربوط به یک دوره (سال "الف") و بخشی دیگر مربوط به آینده (سال "ب") باشد، در این صورت ثبت زیر در تاریخ پایان سال "الف" و یا پایان دوره‌ای که تهیه صورت‌های مالی موردنظر است، صورت می‌پذیرد:

بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۵۵۰)	به میزان سود مربوط به سال "الف"
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود مربوط به سال "الف"

۱۷- در زمان سررسید که در سال آینده (سال "ب") خواهد بود، دو حالت محتمل است:

۱۷-۱ - *حالت اول:* در صورتی که تسهیلات در سررسید تسویه (وصول) شوند، علاوه بر ثبت‌های حسابداری مربوط به بازپرداخت وصول تسهیلات نسبه دفعی و اقساطی به ترتیب به شرح ثبت‌های ردیف ۱۱ و ۱۳، ثبت حسابداری زیر نیز انجام می‌شود:

بد: سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)	به میزان سود مربوط به سال "ب"
بس: سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود مربوط به سال "ب"

۱۷-۲ - *حالت دوم:* تسهیلات در سررسید تسویه (وصول) نشوند، ثبت حسابداری بابت شناسایی سود مربوط به سال "ب" به شرح زیر انجام می‌شود:

بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۵۵۰)	به میزان سود مربوط به سال "ب"
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود مربوط به سال "ب"

ح - ثبت‌های حسابداری شناسایی وجه التزام تأخیر تأدیه دین:

۱۸- در صورتی که مشتری نسبت به بازپرداخت تمام یا بخشی از وجه صورتحساب در سررسید مقرر اقدام ننماید، در تاریخ پایان سال یا در مقطعی که تهیه صورت‌های مالی موردنظر است، هرکدام که مقدم باشد، از تاریخ سررسید مقرر یا تاریخ آخرین محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین تا تاریخ پایان سال یا مقطع تهیه صورت‌های مالی، وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه محاسبه و به شرح زیر در حساب‌ها ثبت خواهد شد:

بد - وجه التزام دریافتی تسهیلات	به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه
---------------------------------	--

(کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۸)

بس - وجه التزام دریافتی از محل تسهیلات اعطایی
به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه
(کد حساب: ۳/۲/۰۷۵۰)

توضیح: مؤسسه اعتباری موظف است در صورت عدم تحقق معیارهای ذکر شده در بند "ج" بخشنامه شماره
مب/۷۷۲ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۷ مبنی بر، محتمل بودن جریان منافع اقتصادی مرتبط با قرارداد به درون بانک و
اندازه‌گیری مبلغ درآمد موضوع قرارداد به شیوه‌های قابل‌اتکا، شناسایی درآمد تسهیلات اعم از سود و وجه‌التزام
تأخیر تأدیه دین متعلقه را به روش تعهدی متوقف نموده و ثبت حسابداری زیر را برای تعدیل حساب سود
سال‌های آینده تسهیلات در دفاتر خود اعمال نماید:

بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی
به میزان سودهای سررسید شده‌ی شناسایی نشده
(کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)

بس - سود معوق تسهیلات/غیردولتی
به میزان سودهای سررسید شده‌ی شناسایی نشده
(کد حساب: ۳/۲/۰۵۹۰)

ط - ثبت‌های حسابداری بازپرداخت مبالغ مصرف شده اعتبار پس از سررسید مقرر و قبل از انتقال به طبقات غیر جاری:

۱۹- در صورتی که مشتری نسبت به بازپرداخت تمام یا بخشی از وجه صورتحساب در سررسید مقرر اقدام
ننماید، چنانچه مبلغ مزبور قبل از انتقال تسهیلات به طبقات غیرجاری وصول گردد، ثبت حسابداری زیر
انجام می‌شود:

بد - صندوق یا حساب مشتری
به مبلغ وصولی
(کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)

بس - تسهیلات اعطایی/مراجعه/غیردولتی - کارت مراجعه
به مبلغ اصل تسهیلات اعطایی/سهم مربوط به
اصل تسهیلات از مبلغ وصولی
(کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)

بس - سود دریافتنی تسهیلات
به مبلغ سود تسهیلات اعطایی/سهم مربوط به
سود تسهیلات از مبلغ وصولی
(کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)

بس - وجه التزام دریافتنی تسهیلات
به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین شناسایی
شده/سهم مربوط به وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین
از مبلغ وصولی
(کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۸)

بس - وجه التزام دریافتی از محل تسهیلات اعطایی
به میزان مابه‌التفاوت کل وجه‌التزام تأخیر تأدیه
دین متعلقه و وجه‌التزام تأخیر تأدیه دین
شناسایی شده/سهم مربوط به وجه‌التزام تأخیر
تأدیه دین از مبلغ وصولی
(کد حساب: ۳/۲/۰۷۵۰)

ی - ثبت حسابداری بازپرداخت تسهیلات اعطایی مراجعه نسبه دفعی و اقساطی قبل از سررسید:

۲۰- در صورت وصول تسهیلات قبل از سررسید، مؤسسه اعتباری موظف است، بر اساس ضوابط تخفیف

لازم را به مشتری اعطاء نماید. ثبت حسابداری این رویداد به شرح زیر انجام می‌شود:

به میزان مبلغ وصولی	بد - صندوق یا حساب مشتری (کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)
به میزان سود تسهیلات / اقساط وصول شده قبل از سررسید	بد - سود سال‌های آینده تسهیلات / غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)
به میزان سهم مربوط به اصل تسهیلات از مبلغ وصولی	بس - تسهیلات اعطایی / مرابحه / غیردولتی - کارت مرابحه (کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)
به میزان سهم مربوط به سود تسهیلات از مبلغ وصولی	بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)
به میزان سود دریافتی یا مابه‌التفاوت	بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)

ک - ثبت حسابداری زمان تسویه قراردادهای مرابحه و صدور کارت مرابحه:

۲۱- پس از تسویه کامل قرارداد صدور کارت مرابحه، قراردادهای مزبور به شرح ذیل از حساب‌های انتظامی

برگشت می‌شود:

به مبلغ یک ریال	بد - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)
به مبلغ یک ریال	بس - حساب‌های انتظامی - قراردادهای مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۰۲۱۰)
به مبلغ یک ریال	بد - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)
به مبلغ یک ریال	بس - حساب‌های انتظامی - قراردادهای صدور کارت مرابحه (کد حساب: ۵/۳/۰۲۱۰)

توضیح: در زمان ابطال کارت مرابحه بر اساس مفاد دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری بر پایه عقد مرابحه، ثبت‌های حسابداری فوق عیناً اعمال خواهد شد.

۲۲- پس از استرداد وثایق مأخوذه، حساب‌های انتظامی مربوط به وثایق مأخوذه به شرح ذیل از حساب‌ها

برگشت می‌شود:

به مبلغ ترهین یا ارزش اسمی مأخوذه

بد - طرف حساب‌های انتظامی

(کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

به مبلغ ترهین یا ارزش اسمی مأخوذه

بس - حساب‌های انتظامی - وثایق مرابحه

(کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)

به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال

بد - طرف حساب‌های انتظامی

(کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال

بس - حساب‌های انتظامی - برگ‌ها و اشیاء تضمینی

(کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)

دستورالعمل حسابداری کارت اعتباری بر پایه عقد مرابحه در اولین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱/۱۶ کمیسیون

اعتباری به تصویب رسید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل حسابداری کارت اعتباری میزان

برای کارکنان دولت و کارگران

گروه مطالعاتی حسابداری و مالی

اردیبهشت ماه ۱۳۹۱

بسمه تعالی

«دستورالعمل حسابداری کارت اعتباری میزان برای کارکنان دولت و کارگران»

عملیات حسابداری مربوط به اعطای اعتبار/تسهیلات در قالب «کارت اعتباری میزان برای کارکنان دولت و کارگران»، که در این دستورالعمل به اختصار «کارت میزان» نامیده می‌شود، به شرح ذیل می‌باشد:

الف- ثبت‌های حسابداری زمان انعقاد قرارداد مباحه و صدور کارت میزان:

۱- پس از انعقاد قرارداد مباحه به منظور صدور کارت میزان، قرارداد مذکور در حساب انتظامی قراردادهای

مبلغ یک ریال به شرح ذیل ثبت می‌گردد:

به مبلغ یک ریال	بد - حساب‌های انتظامی - قراردادهای مباحه (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به مبلغ یک ریال	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

۲- پس از انعقاد قرارداد صدور کارت میزان، قرارداد مذکور در حساب انتظامی قراردادهای به مبلغ یک ریال به

شرح ذیل ثبت می‌گردد:

به مبلغ یک ریال	بد - حساب‌های انتظامی - قراردادهای صدور کارت میزان (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به مبلغ یک ریال	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

۳- هم‌زمان با صدور کارت میزان، تعداد کارت‌های صادره، به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

معادل تعداد کارت‌های صادره	بد - حساب‌های انتظامی - کارت میزان (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
معادل تعداد کارت‌های صادره	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

توضیح: در زمان فعال نمودن کارت میزان، ثبت انتظامی فوق معکوس می‌شود.

۴- هم‌زمان با اعطای کارت میزان به کارکنان دولت و کارگران، تعهدات بانک بابت پرداخت وجه کالا و خدمات

خریداری شده توسط افراد فوق‌الذکر به پذیرنده کارت، به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ اعتبار اعطایی	بد - طرف تعهدات بانک بابت کارت‌های اعتباری - کارت میزان (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۱۰۵)
به مبلغ اعتبار اعطایی	بس - تعهدات بانک بابت کارت‌های اعتباری - کارت میزان (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۱۰۵)

توضیح: در زمان شارژ مجدد کارت اعتباری ثبت حسابداری فوق عیناً تکرار می‌گردد.

ب - ثبت‌های حسابداری وثایق:

۵- پس از اخذ وثایق از مشتری، چنانچه وثایق مزبور از نوع اموال منقول و یا غیرمنقول باشد، به مبلغ ترهین، اگر از نوع اشیاء قیمتی باشد، به ارزش کارشناسی اشیاء مزبور و در صورتی که از نوع اوراق بهادار تضمین شده باشد، به مبلغ اسمی، به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ ترهین اموال/ارزش کارشناسی اشیاء قیمتی/مبلغ اسمی اوراق بهادار مأخوذه	بد - حساب‌های انتظامی - وثایق کارت میزان (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به مبلغ ترهین اموال/ارزش کارشناسی اشیاء قیمتی/مبلغ اسمی اوراق بهادار مأخوذه	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

۶- در صورت اخذ برگ‌های اوراق بهادار تضمینی و قطعه‌های اشیاء امانتی، به ازای هر برگ و یا قطعه، یک ریال به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال	بد - حساب‌های انتظامی - برگ‌ها و اشیاء امانتی (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال	بس - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

ج - ثبت‌های حسابداری مصرف اعتبار:

۷- در این مرحله تعهدات بانک بابت پرداخت وجه کالا و خدمات خریداری شده توسط مشتری به پذیرنده کارت به میزان اعتبار مصرف شده، طی ثبت انتظامی به شرح ذیل، برگشت داده می‌شود:

به مبلغ اعتبار مصرف شده	بد - تعهدات بانک بابت کارت‌های اعتباری - کارت میزان (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۱۰۵)
به مبلغ اعتبار مصرف شده	بس - طرف تعهدات بانک بابت کارت‌های اعتباری - کارت میزان (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۱۰۵)

توضیح: در صورت انسداد و یا ابطال کارت، ثبت فوق به مبلغ اعتبار کاهش یافته عیناً اعمال می‌گردد.

۸- مبلغ مصرف شده از اعتبار به حساب پذیرنده کارت واریز و حساب‌های بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده و سود دریافتی ناشی از فروش کالا یا خدمت به شرح ذیل ثبت می‌شود:

به مبلغ فروش	بد - بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده - کارت میزان (کد حساب: ۳/۱/۰۷۸۶)
مابه‌التفاوت مبلغ فروش و مبلغ تخفیف اخذ شده	بس - حساب پذیرنده کارت
معادل مبلغ تخفیف اخذ شده از پذیرنده کارت	بس: سود دریافتی تسهیلات (ناشی از فروش اموال یا خدمات) (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)

د - ثبت‌های حسابداری اعطا یا عدم اعطای تسهیلات در مهلت تنفس:

۹- در صورتی که دارنده کارت میزان در مهلت تنفس تعیین شده نسبت به پرداخت وجه صورتحساب اقدام

نماید، ثبت حسابداری زیر انجام می‌شود:

به مبلغ وصولی	بد - صندوق یا حساب مشتری (کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)
به مبلغ وصولی	بس - بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده - کارت میزان (کد حساب: ۳/۱/۰۷۸۶)

۱۰- در صورتی که دارنده کارت میزان در مهلت تنفس تعیین شده نسبت به پرداخت وجه صورتحساب اقدام

نموده و مطابق با مفاد ماده (۱۷) دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری میزان برای کارکنان دولت و کارگران به

صورت اقساطی در مقاطع ماهانه نسبت به بازپرداخت صورتحساب اقدام نماید، تسهیلات اعطایی به شرح

ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ اصل/خالص تسهیلات	بد - تسهیلات اعطایی/مراجعه/غیردولتی - کارت میزان (کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)
به مبلغ سودهای آتی	بد - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)
به مبلغ اصل/خالص تسهیلات	بس - بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده - کارت میزان (کد حساب: ۳/۱/۰۷۸۶)
به میزان سود دوران بازپرداخت تسهیلات	بس - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)

ه - ثبت‌های حسابداری بازپرداخت تسهیلات در زمان سررسید:

۱۱- وصول تسهیلات در سررسید، به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به مبلغ اصل و سود تسهیلات اعطایی	بد - صندوق یا حساب مشتری (کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)
به مبلغ اصل تسهیلات اعطایی	بس - تسهیلات اعطایی/مراجعه/غیردولتی - کارت میزان (کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)
به مبلغ سود تسهیلات اعطایی	بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)

۱۲- شناسایی درآمد در سررسید هر قسط به شرح ذیل در حساب‌ها ثبت می‌شود:

به میزان سود مربوط به قسط	بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)
به میزان سود مربوط به قسط	بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)

و - ثبت حسابداری شناسایی سود تسهیلات اعطایی مراحه نسبه اقساطی در صورت عدم بازپرداخت در زمان سررسید:

۱۳- چنانچه تسهیلات اعطایی مراحه نسبه اقساطی در سررسید مقرر بازپرداخت نگردد، در سررسید هر قسط،

درآمد مربوط شناسایی و به شرح ذیل در حسابها ثبت می‌شود:

بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)	به میزان سود مربوط به قسط در مراحه نسبه اقساطی
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود مربوط به قسط در مراحه نسبه اقساطی

ز - ثبت‌های حسابداری تعدیل حساب سود سال‌های آینده تسهیلات اعطایی مراحه نسبه اقساطی در پایان دوره مالی:

۱۴- چنانچه زمان سررسید (تسویه) تسهیلات به گونه‌ای باشد که بخشی از سود آن مربوط به یک دوره (سال

“الف”) و بخشی دیگر مربوط به آینده (سال “ب”) باشد، در این صورت ثبت زیر در تاریخ پایان سال “الف” و یا پایان

دوره‌ای که تهیه صورت‌های مالی موردنظر است، صورت می‌پذیرد:

بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)	به میزان سود مربوط به سال “الف”
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود مربوط به سال “الف”

۱۵- در زمان سررسید که در سال آینده (سال “ب”) خواهد بود، دو حالت محتمل است:

۱-۱۵ - حالت اول: در صورتی که تسهیلات در سررسید تسویه (وصول) شوند، علاوه بر ثبت‌های حسابداری مربوط

به بازپرداخت وصول تسهیلات نسبه اقساطی به ترتیب به شرح ثبت ردیف ۱۱، ثبت حسابداری زیر نیز انجام

می‌شود:

بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)	به میزان سود مربوط به سال “ب”
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود مربوط به سال “ب”

۲-۱۵ - حالت دوم: تسهیلات در سررسید تسویه (وصول) نشوند، ثبت حسابداری بابت شناسایی سود مربوط به

سال “ب” به شرح زیر انجام می‌شود:

بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)	به میزان سود مربوط به سال “ب”
بس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)	به میزان سود مربوط به سال “ب”

ح - ثبت‌های حسابداری شناسایی وجه التزام تأخیر تأدیه دین:

۱۶- در صورتی که مشتری نسبت به بازپرداخت تمام یا بخشی از وجه صورتحساب در سررسید مقرر اقدام ننماید، در تاریخ پایان سال یا در مقطعی که تهیه صورتهای مالی موردنظر است، هرکدام که مقدم باشد، از تاریخ سررسید مقرر یا تاریخ آخرین محاسبه وجهالتزام تأخیر تأدیه دین تا تاریخ پایان سال یا مقطع تهیه صورتهای مالی، وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه محاسبه و به شرح زیر در حسابها ثبت خواهد شد:

به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه

بد - وجه التزام دریافتی تسهیلات

(کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۸)

به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین متعلقه

بس - وجه التزام دریافتی از محل تسهیلات اعطایی

(کد حساب: ۳/۲/۰۷۵۰)

توضیح: مؤسسه اعتباری موظف است در صورت عدم تحقق معیارهای ذکر شده در بند "ج" بخشنامه شماره م/۷۷۲ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۷ مبنی بر، محتمل بودن جریان منافع اقتصادی مرتبط با قرارداد به درون بانک و اندازهگیری مبلغ درآمد موضوع قرارداد به شیوههای قابل اتکا، شناسایی درآمد تسهیلات اعم از سود و وجهالتزام تأخیر تأدیه دین متعلقه را به روش تعهدی متوقف نموده و ثبت حسابداری زیر را برای تعدیل حساب سود سالهای آینده تسهیلات در دفاتر خود اعمال نماید:

به میزان سودهای سررسید شده شناسایی نشده

بد - سود سالهای آینده تسهیلات/غیردولتی

(کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)

به میزان سودهای سررسید شده شناسایی نشده

بس - سود معوق تسهیلات/غیردولتی

(کد حساب: ۳/۲/۰۵۹۰)

ط - ثبتهای حسابداری بازپرداخت مبالغ مصرف شده اعتبار پس از سررسید مقرر و قبل از انتقال به طبقات غیر جاری:

۱۷- در صورتی که مشتری نسبت به بازپرداخت تمام یا بخشی از وجه صورتحساب در سررسید مقرر اقدام ننماید، چنانچه مبلغ مزبور قبل از انتقال تسهیلات به طبقات غیرجاری وصول گردد، ثبت حسابداری زیر انجام می شود:

به مبلغ وصولی

بد - صندوق یا حساب مشتری

(کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)

پس - تسهیلات اعطایی/مربحه/غیردولتی - کارت مباحه
(کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)

پس - سود دریافتی تسهیلات
(کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)

پس - وجه التزام دریافتی تسهیلات
(کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۸)

پس - وجه التزام دریافتی از محل تسهیلات اعطایی
(کد حساب: ۳/۲/۰۷۵۰)

به مبلغ اصل تسهیلات اعطایی/سهم مربوط به
اصل تسهیلات از مبلغ وصولی

به مبلغ سود تسهیلات اعطایی/سهم مربوط به
سود تسهیلات از مبلغ وصولی

به میزان وجه التزام تأخیر تأدیه دین شناسایی شده/
سهم مربوط به وجه التزام تأخیر تأدیه دین از مبلغ
وصولی

به میزان مابه‌التفاوت کل وجه التزام تأخیر تأدیه
دین متعلقه و وجه التزام تأخیر تأدیه دین شناسایی
شده/سهم مربوط به وجه التزام تأخیر تأدیه دین از
مبلغ وصولی

ی - ثبت حسابداری بازپرداخت تسهیلات اعطایی مباحه نسبه اقساطی قبل از سررسید:

۱۸- در صورت وصول تسهیلات قبل از سررسید، مؤسسه اعتباری موظف است، بر اساس ضوابط، تخفیف لازم

را به مشتری اعطاء نماید. ثبت حسابداری این رویداد به شرح زیر انجام می‌شود:

به میزان مبلغ وصولی	بد - صندوق یا حساب مشتری (کد حساب: ۳/۱/۰۰۱۰)
به میزان سود تسهیلات/اقساط وصول شده قبل از سررسید	بد - سود سال‌های آینده تسهیلات/غیردولتی (کد حساب: ۳/۲/۰۵۵۰)
به میزان سهم مربوط به اصل تسهیلات از مبلغ وصولی	پس - تسهیلات اعطایی/مربحه/غیردولتی - کارت میزان (کد حساب: ۳/۱/۰۵۷۵)
به میزان سهم مربوط به سود تسهیلات از مبلغ وصولی	پس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۱/۰۷۹۷)
به میزان سود دریافتی یا مابه‌التفاوت	پس - سود دریافتی تسهیلات (کد حساب: ۳/۲/۰۷۷۰)

ک - ثبت حسابداری زمان تسویه قراردادهای مباحه و صدور کارت میزان:

۱۹- پس از تسویه کامل قراردادهای مباحه و صدور کارت میزان، قراردادهای مزبور به شرح ذیل از حساب‌های

انتظامی برگشت می‌شود:

به مبلغ یک ریال	بد - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)
به مبلغ یک ریال	پس - حساب‌های انتظامی - قراردادهای مباحه (کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)
به مبلغ یک ریال	بد - طرف حساب‌های انتظامی (کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

به مبلغ یک ریال

بس - حساب‌های انتظامی - قراردادهای صدور کارت میزان
(کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)

توضیح: در زمان ابطال کارت میزان بر اساس مفاد دستورالعمل اجرایی کارت اعتباری میزان برای کارکنان دولت و کارگران، ثبت‌های حسابداری فوق عیناً اعمال خواهد شد.

۲۰- پس از استرداد وثایق مأخوذه، حساب‌های انتظامی مربوط به وثایق مأخوذه به شرح ذیل از حساب‌ها

برگشت می‌شود:

به مبلغ تهرین یا ارزش اسمی مأخوذه

بد - طرف حساب‌های انتظامی
(کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

به مبلغ تهرین یا ارزش اسمی مأخوذه

بس - حساب‌های انتظامی - وثایق مرابحه
(کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)

به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال

بد - طرف حساب‌های انتظامی
(کد حساب: ۵/۳/۲/۰۲۰۰)

به ازای هر برگ و یا قطعه یک ریال

بس - حساب‌های انتظامی - برگ‌ها و اشیاء تضمینی
(کد حساب: ۵/۳/۱/۰۲۱۰)

دستورالعمل حسابداری کارت اعتباری میزان برای کارکنان دولت و کارگران در اولین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱/۱۶

کمیسیون اعتباری به تصویب رسید.